

**TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİNİN GÜVENLİK VE İSTİKRARA KATKI
YAPMAK AMACIYLA IRAK'A GÖNDERİLMESİNE; BU KUVVETLERİN
GÖREV VE KULLANILMASINA İLİŞKİN GEREKLİ DÜZENLEMELERİN
HÜKÜMET TARAFINDAN YAPILMASINA ANAYASA'NIN 92'NCİ
MADDESİ UYARINCA BİR YIL SÜREYLE İZİN VERİLMESİNE DAİR
KARAR**

(Resmi Gazete ile yayımı 8.10.2003 Sayı:25253 Mük.)

Karar No
782

Kabul Tarihi
7.10.2003

Koalisyon güçlerinin Irak'a yönelik askeri hareketinin sona ermesiyle Irak'ta yeni bir döneme girilmiştir. Baas rejiminin devrilmesi, Irak halkının bu acı geçmişi geride bırakarak ümit ve güvenle bakacağı huzurlu bir gelecek inşa etmesi imkanını beraberinde getirmiştir.

Türkiye, ortak bir tarihi ve coğrafyayı paylaştığı, Türk milletiyle yakın dostluk, kardeşlik ve akrabalık bağları olan Irak halkının güç dönemlerinde her zaman yanında olmuş, kendilerine her desteği sağlamıştır.

Bugün Irak halkı tarihinin çok güç bir döneminden geçmekte, milli devletini kurma sürecinde sancılı bir geçiş dönemi yaşamaktadır. Uzun yıllar otoriter bir rejimin baskısı altında ve Birleşmiş Milletler müeyyidelerinin ağır ve olumsuz şartlarında yaşayan ve büyük sıkıntılar çeken kardeş Irak halkı, bugün de askeri müdahale sonrası dönemin acılarına ve sıkıntılarına katlanmak durumuyla karşı karşıya kalmıştır.

Bu sancılı dönemin mümkün olabilecek en kısa sürede aşılması ve bunun için gerekli ortamın ve şartların hazırlanması büyük önem taşımaktadır.

Hükümetimiz, bu amaçla Irak'a ihtiyaç duyduğu yardım ve desteğin verilmesinin uluslararası camianın ortak görev ve sorumluluğu olduğu düşüncesindedir.

Bugün hüküm süren şartlarda, ülkede güvenliğin sağlanarak istikrar ortamının tedricen tesisi en acil konudur. Irak halkının temel ihtiyaçlarının karşılanması, alt yapı hizmetlerinin ihyası ve merkezi ve mahalli yönetim birimlerinin işlerlik kazanmasının temini, çok büyük ölçüde, ülkedeki kargaşa ve kaos ortamının sona erdirilmesine bağlıdır.

Irak'taki durum uluslararası camia için ciddi bir endişe kaynağı olmayı sürdürmektedir. Askeri hareket sonrası dönemde olumsuz şartların düzelmesi yönünde kaydedilen bazı gelişmelere rağmen, Irak'taki durum uluslararası barış ve güvenlik için tehdit teşkil etme niteliğini korumaktadır.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin 22 Mayıs 2003 tarihli 1483 sayılı Kararı'nda da bu tespit yapılmış ve bu durum karşısında Birleşmiş Milletler üyesi ülkeler Irak'ta istikrar ve güvenlik şartlarının oluşmasına katkıda bulunmaya ve Irak halkına ülkenin yeniden inşası için destek vermeye davet edilmiştir.

Koşumumuz Irak'ta yaşanan gelişmeler ve Irak'ın geleceği Türkiye'yi doğal olarak yakından ilgilendirmektedir.

Irak'ın toprak bütünlüğünün ve milli birliğinin korunması, Irak toplumunu oluşturan tüm milli grupların ve tüm Irak vatandaşlarının temel hak ve hürriyetlerini teminat altına alacak yeni demokratik Irak'ın tesisi Türkiye için de hayati önem taşımaktadır.

Irak'ta kalıcı bir istikrar ortamının kurulması Irak halkının kendi geleceğini demokratik ve barışçı yollarla belirlemesine imkan verilmesi ve Irak'ta egemenlik yetkilerini tam olarak kullanacak, Irak halkını temsil niteliğini taşıyan ve uluslararası standartları karşılayan bir hükümetin oluşturulması ve bu suretle bu geçiş sürecinin en kısa sürede tamamlanması Türkiye'nin en samimi arzusu ve temennisidir.

Irak'ın toprak bütünlüğünü koruyacak, milli birliğini ve dayanışmasını güçlendirecek yeni bir siyasi yapıya kavuşması ve etkili bir demokratik sistemin bütün icaplarıyla ve kurumlarıyla oluşturulması uluslararası toplumun, bölge ülkelerinin ve tüm Iraklıkların çıkarına olacaktır. Irak'ın bölgemizde bir istikrar unsuru olarak barış ve güvenliğe katkıda bulunması da esasen buna bağlıdır. İçinden geçilen bugünkü hassas dönemde herkesin sorumluluk duygusu ile azami dikkat ve ihtiyatla hareket etmesi bu bakımdan büyük önem arz etmektedir.

Irak'ın milli devlet inşa etme sürecinde, Irak'ın kurucu halkı olan Arap, Kürt, Türkmen ve Asuriler etkili bir rol oynamalı, hiçbir milli gruba imtiyazlı bir statü verilmemeli ve tüm milli gruplara bu sürece eşit statüde katılma imkanı tanınmalıdır.

Irak'ın yeni siyasi ve anayasal yapısı da tüm milli grupların meşru endişe ve beklentilerini karşılayacak şekilde belirlenmelidir. Birleşik ve demokratik Irak'ın milli bütünlüğünün zedelenmemesinde ve devlet yapılarının sağlam esaslar üzerine bina edilmesinde bu temel husus tayin edici olacaktır.

Tüm Irak halkını bir bütün olarak kucaklayan Türkiye, bu geçiş sürecinde Irak'ta güvenli bir geleceğin inşa edilmesi için gerekli ortam ve şartların hazırlanmasının en öncelikli konu olduğuna inanmaktadır. Irak'ta hüküm süren kaos ortamının aşılabilmesi ve güvenlik şartlarının daha da ağırlaşmasının, sonuçları kestirilemeyecek kalıcı ve çok olumsuz etkileri olabilecektir. Ülkenin, milli birliğinin ve toprak bütünlüğünün korunmasını güçleştirecek ve sosyal dokusunun tahrip olmasına yol açacak tehlikeli bir mecraya sürüklenme riskinin bertaraf edilmesi bu bakımdan hayati önem taşımaktadır.

Öte yandan, Irak'ın güvenliğinin Türkiye'nin güvenliği üzerinde çok yönlü ve doğrudan etkileri olduğu da acı tecrübelerle sabit bir gerçektir. Türkiye, bölgedeki gelişmelerden ve özellikle ve öncelikle Irak'taki durumdan kaynaklanan güvenlik tehdit ve risklerine uzun yıllar maruz kalmış, bu mücadelede ağır bir bedel ödemiştir.

Bu bakımdan Türkiye'nin milli birliğini ve toprak bütünlüğünü hedef alan terör unsurlarının Irak'ta yuvalanmalarının önlenmesi, Türkiye için birinci öncelikli hayati bir konudur. Bu amaçla, Irak'ın PKK/KADEK terör unsurlarından temizlenmesinde ve Irak topraklarının ileride teröristler için melce olmaktan çıkartılması için gerekli tüm tedbirlerin alınmasında Türkiye kesin kararlıdır.

Bu konudaki haklı güvenlik endişelerimiz başta ABD olmak üzere koalisyon güçleri tarafından da iyi bilinmekte ve anlaşılmaktadır.

PKK/KADEK terör örgütünün Irak'tan tasfiyesi ve buradan kaynaklanan terör tehdidinin kesin olarak bertaraf edilmesi konusunda ABD ile resmi görüşmeler başlatılmıştır. Bu görüşmelerde, PKK/KADEK'in kuzey Irak'tan tasfiyesi konusundaki ortak anlayış birliği teyid edilmiş ve bu amaçla alınacak tedbirler üzerinde durulmuştur. 59'uncu Cumhuriyet Hükümeti, başlatılan bu sürecin tüm etkili tedbirler alınarak ortak hedefler doğrultusunda ilerletilmesi ve sonuçlandırılmasında kararlıdır.

Hükümetimizin Irak'taki duruma ve geçiş sürecinde yaşanan gelişmelere bakış açısını şekillendiren temel düşünceler bunlardır. Bu sürecin mümkün olacak en kısa sürede tamamlanması ve Irak'ta kalıcı bir güvenlik ve istikrar ortamının tesisi Türkiye'nin temel çıkarlarının da bir icabı olarak görülmektedir.

İçinde yaşadığı hassas ve sorunlu bölgede barış ve güvenliğin hüküm sürmesi için çok yönlü çaba sarfeden Türkiye'nin, istikrar unsuru bir bölge ülkesi olarak kendi güvenliğini ve temel çıkarlarını da haleldar edecek gelişmelere karşı kayıtsız ve ilgisiz kalması basiretli ve sorumlu bir siyasi yaklaşım olmayacaktır.

Bu nedenlerle, Türkiye'nin Irak'ta güvenlik ve istikrar şartlarının oluşturulması ve Irak'ın yeniden yapılandırılmasında üzerine düşen yardım, katkı ve desteği vermesi kaçınılmaz bir milli sorumluluk olarak görülmelidir.

Bu düşüncelerle hareket eden 59'uncu Cumhuriyet Hükümeti, bu ilke ve amaçlar doğrultusunda Türkiye'nin çokuluslu güçlerin bir parçası olarak Irak'ta istikrar ve güvenlik hareketına askeri güç katkısında bulunmasının yerinde ve gerekli olacağı sonucuna varmış ve bu amaçla Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca Yüce Meclisimizden izin istenmesini kararlaştırmıştır.

Yüce Meclisimizin bu konuda vereceği karara bağlı olarak, Irak'taki İstikrar Gücü'ne fiili katkımızın askeri ve teknik diğer veçheleri ile siyasi çerçevesinin belirlenmesi amacıyla başlatılmış olan temas ve çalışmalar Hükümetin vereceği görev ve yetki çerçevesinde ilgili kuruluşlarımızca sonuçlandırılacak ve bu konulardaki gerekli düzenlemeler somut esaslara bağlanacaktır.

Türk Silahlı Kuvvetleri sorumluluk bölgesinde kendi milli komuta yapısı içinde görev yapacaktır.

Bu konularda üzerinde mutabık kalınacak esaslar ışığında Türk Silahlı Kuvvetleri'nin görevlendirilmesinin kararlaştırılması halinde, Irak'taki geçici askeri mevcudiyetimizin amacı ve misyonu sadece güvenlik ve istikrara katkı görevi ile sınırlı kalmayacaktır. İstikrar Gücü'ne katkımızın askeri boyutunun yanı sıra önemli bir siyasi ve insani boyutu da olacaktır. Silahlı Kuvvetlerimiz kamu düzeninin sağlanması, insani yardım ve ekonomik yapının yeniden düzenlenmesi ve gelişmesine destek verme görevlerini de icra edecektir.

Bu çerçevede, Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarımız Irak'ta güvenlik ve istikrarın teminatı bir barış askeri olarak görev yapacaktır. Kardeş Irak halkına barış, güvenlik, huzur ve hizmet götürmek için Irak'a gidecektir. Etnik köken, din ve mezhep ve geçmiş siyasi eğilimler temelinde herhangi bir ayırım yapmaksızın tüm Irak halkını bir bütün olarak kucaklayacaktır.

Silahlı Kuvvetlerimiz, ülkedeki işgal durumunun sürdürülmesine yardımcı ve bu durumun bir aracı bir askeri unsur olarak Irak'a gitmeyecek, aksine ülkede durumun süratle normalleşmesine ve güvenli ve istikrarlı bir ortamda Irak halkının insani ihtiyaçlarının karşılanmasına faal katkı yapacak bir unsur olacaktır. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Irak'ta bu anlayışla görev yapması, ülkenin toprak bütünlüğünün, siyasi ve milli birliğinin de teminatını teşkil edecektir.

Irak'ın yeniden yapılanması sürecinde her alanda katkı yapmaya hazır olan Türkiye'nin İstikrar Gücü kapsamında Irak'taki geçici askeri mevcudiyetinin amacı, fonksiyonu ve gerçekleştirmeye çalışacağı temel hedefler bu çerçeve içinde kalacaktır. Türkiye'nin Irak'ta bunun dışında bir gündemi bulunmamaktadır.

Silahlı Kuvvetlerimizin Bosna, Kosova ve Afganistan'daki örnek başarıları, feragat ve fedakarlıkla sergilediği üstün görev anlayışı, Irak'taki misyonunun başarısının da güvencesi olarak görülmektedir.

59'uncu Cumhuriyet Hükümeti'nin Irak'a ilişkin siyasi vizyonu ışığında İstikrar Gücü'ne fiili katkıda bulunulması konusundaki değerlendirmesine yön veren temel mülahazalar bunlardır. Bölgemizde yaşanan gelişmeler karşısında ve Irak'ın içinden geçmekte olduğu bu tarihi dönemde Türkiye'nin milli çıkarlarını uzun vadeli bir perspektif içinde gözeten bir bakış açısı geliştirilmesinin gerekli olduğuna inanan Hükümetimiz, Irak'ta hüküm süren belirsizlik ortamı ve olumsuz şartlar ile arazideki güvenlik risk ve tehlikelerine rağmen, bu konuda yaptığı çok yönlü ve mukayeseli değerlendirme ışığında askeri katkıda bulunulmasının Türkiye'nin bölgesel bir güç olarak taşıdığı sorumlulukların bir icabı olacağı sonucuna varmıştır.

Bu düşüncelerle gereği, kapsamı, sınırı ve zamanı Hükümet tarafından belirlenecek şekilde Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının Irak'ta güvenlik ve istikrara katkı yapmak amacıyla Irak'a gönderilmesine ve bu kuvvetlerin görev ve kullanılmasına ilişkin gerekli düzenlemelerin Hükümet tarafından yapılmasına Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca bir yıl süreyle izin verilmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 7.10.2003 tarihli 3 üncü Birleşiminde kararlaştırılmıştır.

BU KARARA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
27	3	285:289,290